

اعتماد به نفس ملی موتور حرکت ایران امروز

عوامل صعود یا افول ملت‌ها، صرفاً میزان ثروت، جمعیت یا تجهیزات نظامی آنها نیست، بلکه «اعتماد به نفس ملی» و تصویری است که یک ملت از توانایی‌ها، ظرفیت‌ها و آینده خود در ذهن‌ها می‌سازد. ملت‌هایی که خود را ناتوان، وابسته و محکوم به شکست تصور می‌کنند، حتی در صورت برخورداری از منابع گسترده نیز دچار رکود و انفعال می‌شوند، اما ملت‌هایی که به قدرت درونی و امکان پیشرفت خود باور دارند، می‌توانند از دل بحران‌ها، قدرت و پیشرفت تولید کنند. تاریخ دو قرن اخیر ایران را نیز تا حد زیادی می‌توان از زاویه همین فراز و فرود اعتماد به نفس ملی تحلیل کرد.

در ابتدای دوره قاجار، ایران با سلسله‌ای از شکست‌های سنگین نظامی، سیاسی و تمدنی مواجه شد؛ شکست‌هایی که تنها به از دست رفتن بخشی از سرزمین یا امضای قراردادهای تحقیرآمیز محدود نماند، بلکه به تدریج نوعی «احساس ناتوانی تاریخی» را در حافظه تاریخی، نخبگان و جامعه ایرانی تثبیت کرد. سپس در دوره پهلوی نفوذ گسترده قدرت‌های خارجی، به‌ویژه انگلیس، اسررائیل و آمریکا، در ساختار سیاسی، امنیتی، نظامی و اقتصادی کشور و دخالت مستقیم آنها در اداره امور و جداسازی بخش‌هایی از جغرافیای ایران و تحمیل قانون کاپیتولاسیون و کودتا علیه دولت مردمی مصدق، ضربه‌ای عمیق به روحیه تاریخی ایرانیان وارد کردند. در نتیجه، به تدریج این تصور شکل گرفت که ایران توان ایستادگی مستقل در برابر قدرت‌های بزرگ را ندارد و به پیشرفت، وابستگی و تکیه بر بیرون است.

این وضعیت صرفاً یک عقب‌ماندگی نظامی یا اقتصادی نبود، بلکه نوعی «بحران خودباوری» بود که آثار آن در حوزه‌های مختلف نمایان شد. بخشی از نخبگان، به جای تمرکز بر احیای ظرفیت‌های بومی، به این جمع‌بندی رسیدند که «جامعه ایرانی ذاتاً ناتوان از تولید قدرت، علم و پیشرفت مستقل» است و تنها راه نجات، «تقلید کامل از غرب یا تکیه بر حمایت قدرت‌های خارجی» است. این ذهنیت، به تدریج در برخی لایه‌های فرهنگی و سیاسی کشور نیز رسوخ کرد و یکی از زمینه‌های اصلی انفعال تاریخی ایران در برابر مداخلات خارجی شد.

در چنین شرایطی، انقلاب اسلامی را می‌توان صرفاً یک تحول سیاسی ندانست، بلکه باید آن را نقطه آغاز بازسازی «اعتماد به نفس ملی»

ایرانیان تلقی کرد. مهم‌ترین ویژگی انقلاب، احیای این باور بود که ایران می‌تواند بدون اتکا به قدرت‌های خارجی، روی پای خود بایستد، تصمیم بگیرد، مقاومت کند و مسیر پیشرفت خود را طراحی نماید. شعار «ما می‌توانیم» فقط یک عبارت تبلیغاتی نبود؛ بلکه تلاشی برای شکستن همان احساس تاریخی ناتوانی و وابستگی بود که طی دو قرن در ذهن جامعه ایران شکل گرفته بود.

در چهار دهه گذشته، بسیاری از تحولات راهبردی ایران را می‌توان در چارچوب همین احیای اعتماد به نفس ملی فهم کرد. پیشرفت، در صنایع دفاعی، فناوری‌های پیشرفته، حوزه‌های علمی، زیرساختی، پزشکی، هسته‌ای و قضایی، بیش از آنکه صرفاً محصول امکانات مادی باشند، نتیجه تغییر در ذهنیت ملی و باور به توان داخلی بودند. کنسوروی که زمانی حتی برای ابتدایی‌ترین تجهیزات وابسته بود، توانست در شرایط شدیدترین تحریم‌ها و فشارهای خارجی، در بسیاری از حوزه‌ها به ظرفیت بومی دست پیدا کند. این تحول، پیش از آنکه فنی یا صنعتی باشد، یک دگرگونی ذهنی و تمدنی بود. از منظر جامعه‌شناختی نیز اعتماد به نفس ملی، نقش تعیین‌کننده‌ای در تولید «قدرت درون‌زا» دارد. ملت‌هایی که به توانایی خود باور دارند، در شرایط بحران دچار فروپاشی روانی نمی‌شوند، «سرمايه اجتماعی» خود را حفظ می‌کنند و برای حل مسائل، به ظرفیت‌های داخلی رجوع می‌کنند. در مقابل، جامعه‌ای که دچار خودتحمیری تاریخی باشد، در هر فشار خارجی، دچار احساس بن‌بست و وابستگی خواهد شد. به همین دلیل، جنگ‌های رسانه‌ای و شناختی امروز جهان، بیش از آنکه بر تخریب فیزیکی متمرکز باشند، بر تخریب «اعتماد به نفس ملت‌ها» متمرکز دارند. زیرا اگر ملتی نسبت به آینده خود ناامید شود، حتی بدون شکست نظامی نیز تضعیف خواهد شد.

در سال‌های اخیر نیز هر بجره‌ای که توان بازدارندگی، انسجام و قدرت مقاومت ایران را به نمایش گذاشته، در عمل به تقویت اعتماد به نفس ملی منجر شده است. هنگامی که جامعه احساس کند می‌تواند در برابر فشارها ایستادگی کند، امنیت خود را حفظ نماید و در معادلات منطقه‌ای و جهانی اثرگذار باشد، این احساس به سرمايه‌ای روانی و تمدنی تبدیل می‌شود. امروز خودباوری ایرانیان بر اساس تجربه مقاومت، پیشرفت و توان عبور از بحران‌ها شکل گرفته‌است. آینده ایران قوی، بیش از هر چیز به استمرار همین روحیه وابسته است، روحیه‌ای که به ملت می‌آموزد می‌توان با وجود همه فشارها، محدودیت‌ها و دشمنی‌ها، همچنان ایستاد، ساخت، پیش رفت و آینده‌ای متفاوت رقم زد. اتفاقی که از سوی مردم ایران شاهد آن هستیم.

گریه‌های خیر

با دستور مقام قضایی در استان یزد رقم خورد

توقیف اموال ۵۱ خائن به وطن به نفع حقوق عامه و مردم

با دستور مقام قضایی ۵۱ نفر از خائنان به کشور در استان یزد با اتهام جاسوسی و همکاری با کشورهای متخاصم و گروه‌های معاند به نفع مردم توقیف شد. به گزارش خبرگزاری میزان، با دستور مقام قضایی اموال ۵۱ نفر از خائنان به وطن و افراد تأثیرگذار در شبکه همکاران دشمن در راستای حفظ حقوق عامه و اجرای قانون تشدید مجازات جاسوسی و همکاری با رژیم صهیونیستی علیه امنیت و منافع ملی در استان یزد به مردم فرغ و هزینه کرد برای بازسازی اماکن آسیب‌دیده از جنگ توقیف شد و پرونده این افراد در حال رسیدگی است. این اموال شامل وجوه نقد بانکی، اموال منقول و غیرمنقول، سهام شرکت‌ها و حتی اموال و کالتی می‌شود که با دستور قضایی توقیف شده است و بررسی دقیق‌تر در مورد پرونده این افراد ادامه دارد. از این تعداد، ۲۰ نفر در داخل کشور حضور دارند و ۳۱ نفر دیگر در حال حاضر در خارج از کشور به سر می‌برند. پیشتر با دستور مقام قضایی اموال ۴۷ نفر از خائنان به وطن و کسانی که علیه امنیت و ثبات کشور اقدام کرده‌اند، در راستای حفظ حقوق عامه به نفع مردم در استان همدان توقیف و ضبط شد. تصمیم اقدام دستگاه قضا پس از آن آغاز شده که با تصویب قانون تشدید مجازات همکاری با رژیم صهیونیستی توسط مجلس شورای اسلامی در سال گذشته، بسترهای قانونی لازم فراهم شد تا دادستانی‌ها بتوانند در خصوص فعالیت مزدورانی که علیه وطن و مردم کشور در خارج از مرزها تلاش می‌کنند، اقدام کنند تا پیگیری‌های لازم را انجام دهند.

یکشنبه ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۵ | ۲۹ ذی‌القعدة ۱۴۴۷

پیام

در پیام رئیس‌جمهور به رهبر کاتولیک‌های جهان صورت گرفت

تقدیر پزشکیان از مواضع ضدجنگ پاپ

جامعه جهانی در برابر اقدامات غیرقانونی امریکا مستولانه عمل کند

رئیس‌جمهور کشورمان در پیامی به رهبر کاتولیک‌های جهان، ضمن قدردانی از مواضع اخلاقی پاپ در قبال تجاوزات اخیر به ایران، بر ضرورت اتخاذ رویکردی واقع‌بینانه و منصفانه از نسوی جامعه جهانی تأکید کرد و خواستار مقابله کشورهای جهان با مطالبات غیرقانونی و سیاست‌های ماجراجویانه و خطرناک آمریکا شد. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر ریاست‌جمهوری، در پیام دکتر سمود بزشکیان به پاپ لئون چهاردهم رهبر کاتولیک‌های جهان آمده است: «سلام‌گرم گرم و صمیمانه‌ام که جناب‌عالی ابراز‌سی‌دارم و از مواضع اخلاقی، منطقی و منصفانه شما در خصوص حمله مورخ ۹ اسفندماه ۱۴۰۴ دولت ایالات متحده آمریکا که برای بار دوم و در میانه مذاکرات میان این کشور و جمهوری اسلامی ایران، به بهانه‌های واهی و در تعارض آشکار با حقوق بین‌الملل و باهمراهی رژیم اسرائیل انجام گرفت، سپاسگزار می‌نمایم.

در نتیجه تجاوز غیرقانونی امریکا رژیم اسرائیل، حضرت آیت‌الله‌العلظمی امام‌سیدعلی خامنه‌ای، رهبر عالی‌قدر جهان تشیع به همراه تعداد قابل توجهی از مقامات عالی‌رتبه سیاسی و نظامی جمهوری اسلامی ایران ترور و شهید شدند و همچنین ۲ هزار و ۴۶۸ تن از شهروندان ایرانی از جمله کودکان یک‌ماهه مدرسه شجره طیبه در شهر میناب به شهادت رسیدند و خسارت‌های گسترده‌ای به زیرساخت‌های ما از جمله: مدارس، دانشگاه‌ها، میراث فرهنگی و ابنیه تاریخی، مراکز آموزشی، اماکن مذهبی اعم از مساجد و کنیسه‌ها، مراکز درمانی، مراکز ورزشی، بیمارستان‌ها، بل‌ها، جاده‌ها، خطوط راه‌آهن،

نیروگاه‌ها، پایگاه‌ها و پتروشیمی‌ها وارد شد که مصادیق بارز جنایت جنگی هستند. مصادیق بارز جنایت آمریکا در اظهاراتسی خطرناک و بی‌شرمانه گفته‌و به قصد دارد تمدن تاریخی ایران را نابود و به عصر حجر برگرداند.» این سخنان همان‌گونه که حضرت تعالی اشاره نموده‌اید، ناشی از توهم قدرت مطلق و مبتنی بر غرور، زورگویی، زیاده‌خواهی و تلاش برای حل و فصل مناقشات از طریق خشونت افسارگسیخته است. که جناب انسانی قادر به در تحمل آن نیست.

■ **امریکا علیه قانون و ارزش‌های انسانی**

دکتر بزشکیان در بخش دیگری از پیام خود به پاپ تصریح کرده است: رویکرد مخرب ایالات متحده آمریکا و رژیم اسرائیل و حملات مشروع آن صرفاً علیه ایران جمله در سیاست‌های محکمتی و قلمرو سرزمینی همسایگان خود نداشتند. و همچنان خواهان بهترین روابط با همه همسایگان خود زندگی در صلح و آرامش و رفاه در منطقه هستیم.

■ **اداره تنگه هرمز با سازو کارهای ایران**

رئیس‌جمهور در ادامه پیام خود به رهبر

سرویس سیاسی، ۶۰۰۲۳۴۸۸

تقدیر پزشکیان از مواضع ضدجنگ پاپ

جامعه جهانی در برابر اقدامات غیرقانونی امریکا مستولانه عمل کند

کاتولیک‌های جهان اضافه کرده است: شرایط جاری در تنگه هرمز نیز ناشی از حملات غیرقانونی متجاوزان و استفاده آنها از سرزمین و حریم هوایی کشورهای ساحلی خلیج فارس برای انجام حملات علیه ایران و اعمال محاصره دریایی علیه ایران از سوی امریکا می‌باشد. بدیهی است، پس از رفع وضعیت نامنی جاری، شرایط تردد در تنگه هرمز به حالت عادی بازخواهد گشت و ایران در راستای تقویت ترتیبات امن برای عبور و مرور از این آبراه استراتژیک، سازوکارهای نظارتی و کنترلی مؤثر و حرفه‌ای در چارچوب حقوق بین‌الملل را اعمال خواهد کرد.

جمهوری اسلامی ایران همواره ثابت کرده است که پایبندبه دیپلماسی وراهکارهای مسالمت‌آمیز برای حل و فصل مسائل از جمله با دولت آمریکا است و برای این منظور به‌رغم خیانت‌های مکرر آن دولت به میز مذاکره و دیپلماسی، از میانجی‌گری پاکستان استقبال کرده و صادقانه و حرفه‌ای وارد مذاکرات اسلام‌آباد شده است. ایستادگی ایران در برابر مطالبات غیرقانونی دولت امریکا به منزله ایستادگی و دفاع از حقوق بین‌الملل و ارزش‌های والای انسانی است.

نیروهای مسلح کشورم در چارچوب دفاع مشروع و مقابله با تجاوز، اهداف و منافع متجاوزان را در قلمرو این کشورها مورد هدف قرار دهند. این در حالی است که به گواهی تاریخ ما هیچ‌گاه تهدید و دست‌انگیزی نسبت به حاکمیت و قلمرو سرزمینی همسایگان خود نداشتند. و همچنان خواهان بهترین روابط با همه همسایگان خود زندگی در صلح و آرامش و رفاه در منطقه هستیم.

■ **اداره تنگه هرمز با سازو کارهای ایران**

رئیس‌جمهور در ادامه پیام خود به رهبر

پیام رئیس‌جمهور به پاپ لئون چهاردهم را می‌توان

تلاشی برای بین‌المللی‌سازی روایت ایران از تحولات اخیر و تأکید بر مشروعیت حقوقی و اخلاقی مواضع تهران دانست: پیامی که در آن، علاوه بر درجاتی از مواضع سپا‌ب در محکومیت خشونت و جنگ، امریکا و اسرائیل به عنوان عاملان بی‌ثباتی و ناقضان حقوق بین‌الملل معرفی شدند. بزشکیان در این پیام کوشیده است ضمن تبریم ادبانه انسانی و خسارت‌بار حملات اخیر، بر این نکته تأکید کند که ایستادگی ایران نه صرفاً یک تقابل سیاسی، بلکه دفاع از اصول حقوق بین‌الملل، امنیت منطقه‌ای و ارزش‌های انسانی است. هم‌زمان تأکید بر دیپلماسی، گفت‌وگو و صلح عادلانه» نشان می‌دهد تهران در کنار حفظ حق دفاع مشروع، همچنان تلاش دارد خود را بازیگر مسئول و معتمد به راه‌حل‌های سیاسی معرفی کند.

پیام رئیس‌جمهور به پاپ لئون چهاردهم را می‌توان

تلاشی برای بین‌المللی‌سازی روایت ایران از

تحولات اخیر و تأکید بر مشروعیت حقوقی و

اخلاقی مواضع تهران دانست: پیامی که در آن،

علاوه بر درجاتی از مواضع سپا‌ب در محکومیت

خشونت و جنگ، امریکا و اسرائیل به عنوان عاملان

بی‌ثباتی و ناقضان حقوق بین‌الملل معرفی

شدند. بزشکیان در این پیام کوشیده است

ضمن تبریم ادبانه انسانی و خسارت‌بار

حملات اخیر، بر این نکته تأکید کند

که ایستادگی ایران نه صرفاً یک

تقابل سیاسی، بلکه دفاع از اصول

حقوق بین‌الملل، امنیت منطقه‌ای و

ارزش‌های انسانی است. هم‌زمان تأکید

بر دیپلماسی، گفت‌وگو و صلح عادلانه» نشان

می‌دهد تهران در کنار حفظ حق دفاع مشروع،

همچنان تلاش دارد خود را بازیگر مسئول و

معتمد به راه‌حل‌های سیاسی معرفی کند.

در تشریح بز نامه‌های دومین سالگرد شهادت شهید رئیسی عنوان شد

ولایت پذیری، رمز ماندگاری شهید رئیسی

این یادواره اشاره کرد و افزود: امروز (دوشنبه) به مناسبت شهادت امام جواد علیه‌السلام، مراسم یادواره شهید روحانی برگزار می‌شود. شهید خوشا به حالشان که با این صفات مرفی تمجید امام شهید قرار گرفتند. وزیر فرهنگ دولت سیزدهم با تأکید بر تاوام راه شهید رئیسی تصریح کرد: ولایت‌پذیری راه‌حل خروج کشور از همه تنگناهاست. اگر مسئولان اجرایی به این امر دل بدهند، به همان موفقیت دست می‌یابند. ما با جهاد تبیین، که هم‌اکنون توسط همکاران شهید رئیسی در مناطق مختلف در حال انجام است، این الگو را برای مردم و مسئولان تبیین می‌کنیم که راه پیشرفت کشور، پیروی از ولایت است و شهید رئیسی نمونه‌اتم و اکمل این الگو بود. اسماعیلی در بخش دیگری از سخنان خود از همراهی رئیس‌جمهور و دولت وفاق ملی قدردانی کرد و گفت: از آقای دکتر بزشکیان تشکر می‌کنم. اسمال نیز مانند سال گذشته، ایشان و دولت محترم همراهی خوبی با مجموعه بنیاد شهید رئیسی دارند. همچنین سپاه پاسداران، شهرستانی تهران، وزیر فرهنگ دولت سیزدهم تصریح کرد: صبح پنجشنبه،دومین‌کنگره حکمرانی شهید رئیسی در تالار پژوهش های آستان قدس رضوی برگزار می‌شود. در اولین دوره این کنگره، سردار شهید باقری به ابعدا کمر گفته شده مدیریت نظامی، امنیتی و قضایی ایشان پرداختند. اسمال این همایش با عنوان «اندیشه مقاومت در حکمرانی آیت‌الله شهید رئیسی» برگزار خواهد شد. اسماعیلی افزود: پنج‌شنبه بعداز ظهر، مراسم رسیمی بزرگداشت شهید رئیسی به همت آستان قدس رضوی در حرم مطهر امام رضا(ع) برگزار می‌شود. همچنین روز جمعه بعدازظهر، مراسمی در حرم حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) با حضور خانواده شهدای پرواز، به ویژه خانواده شهید امیر عبداللهیان و شهید موسوی، برگزار خواهد شد.

یادداشت‌نویسرها

فاطمه رضوی‌راد

مردمی که مبعوث می‌شوند

«بعثت مردم» مفهومی است که در تحلیل فرایندهای اجتماعی برخاسته از آموزه‌های دینی معنا پیدا می‌کند. این اصطلاح به مرحم‌ای اشاره دارد که در آن جامعه از حالت انفعال عبور کرده و به یک فاعل تاریخی تمدن‌ساز تبدیل می‌شود. در این گام مردم دیگر کششگران سیاسی صرف نیستند، بلکه «امتی» هستند که در سناه تعالیم امام خود، دو آموزه «بصیرت» و «استقامت» را درونی کرده‌اند. این امت واحده، رسالت تاریخی و مسئولیت اجتماعی پیامبران را در سطح جمعی بر دوش می‌گیرند و در پیکار با دشمن به صحنه آمده و کار را تمام می‌کنند. این نوشتار با رویکردی تحلیلی به ویژگی‌ها و رسالت تاریخی مردمی می‌پردازد که به درجه بعثت رسیده‌اند.

بعث به معنای برانگیختگی برای نجات انسان و نجات بشر با هدف استقرار نظام صلاح و سداد در جامعه بشری است (۱۳۵۸/۲/۱۶). یکی از روشن‌ترین جلوه‌های آن، ارسال پیامبران برای هدایت بشر است: «مُتَلَوِّمَاتٍ وَمُتَدَرِّجِينَ لِنَلَّا لَيَكُونَنَّ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بِنَدَائِهِمْ الزَّكٰلِ» (نساء: ۱۶۵). بااین حال، قرآن دایره این برانگیختگی را تنها به پیامبر اکرم(ص) محدود نمی‌کند و از امتی سخن می‌گوید که برای مردم برانگیخته شده‌اند: «كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ» (آل عمران: ۱۱۰). به تعبیر علامه طباطبایی، معنای «أَخْرَجَتْ لِلنَّاسِ» آن است که امت اسلامی برای اصلاح جامعه انسانی برانگیخته شده‌اند. بدین ترتیب، امت اسلامی صرف‌ار یافت‌کننده هدایت نیست، بلکه خود‌مأمور به تحقق آن در جامعه است. از همین‌جاست که مفهوم «بعثت مردم» معنا می‌یابد؛ لفظ‌های که جامعه‌ا گاهگانه مسئولیت ادامه راه پیامبران و امام امت را بر دوش می‌گیرد. بعثت حادث‌های محدود به یک مقطع تاریخی نیست. حقیقت بعثت جریان‌ی زنده در تاریخ بشر است که در زمان‌های مختلف در قالب‌های تازه‌ای تداوم می‌یابد (۱۳۹۴/۲/۲۶). «بعثت، یک امر دائمی برای بشر است» (۱۳۷۲/۱۰/۲۰). استمرار بعثت به این معناست که پیام الهی، ارزش‌های توحیدی و دعوت به عدالت و اصلاح اجتماعی در طول تاریخ جاری می‌ماند و نسل‌های مختلف وظیفه دارند آن را در شرایط زمانه خود تحقق بخشند. در مقابل این جریان الهی، پدیده «جاهلیت» نیز محدود به گذشته نیست. همان‌گونه که بعثت ادامه دارد، جاهلیت نیز در صورت‌های تازه‌ای در تاریخ تکرار می‌شود: «جاهلیت مخصوص آن روز نیست؛ جاهلیت ادامه دارد، همچنان‌که بعثت ادامه دارد» (۱۳۹۵/۲/۱۶). در چنین میدان تاریخی، جامعه مؤمن می‌تواند تماشاگر باشد. مردم در این تقابل تاریخی نقش تعیین‌کننده دارند و لفظ‌های فرا می‌رسد که رسالت پیامبران در سطح اجتماعی به دست آنان ادامه می‌یابد.

نمونه‌روشن این معنادر تاریخ معاصر ایران، پیروزی انقلاب اسلامی است: «میران آن… یک بنای پوسیده طاغوتی خبیث چند هزار ساله را… بر هم می‌ریزد و یک بنای اسلامی درست می‌کند و این همان ادامه بعثت پیامبری است» (۱۳۹۸/۱/۱۴). بدین ترتیب، هنگامی که مردم مسئولیت تبعیض خود را درک می‌کنند، جامعه از حالت تودهای منفعل خارج شده و به امّتی تبدیل می‌شود که رسالت بعثت را در زمانه خود ادامه می‌دهد. حضرت آیت‌الله‌الظمی شهید خامنه‌ای (قدس‌الله‌فسه‌الله‌کیه) پیروزی انقلاب اسلامی را ادامه بعثت پیامبران می‌داند: «ملت ما حرکت و بعثت عمومی و برانگیختگی ملی تاریخی خود را در انقلاب، ادامه آن بعثت عظیم نبوی دانسته» (۱۳۷۸/۱/۵).

در چنین تحلیلی، انقلاب اسلامی صرفاً یک دگرگونی سیاسی نیست، بلکه ظهور اجتماعی همان حقیقتی است که از بعثت پیامبر آغاز شد.ولی ادامه این مسیر به‌رغم نظریات رایج، توسط نخبگان جامعه با رهبران احزاب سیاسی – اجتماعی صورت نگرفته است. در نظام اسلامی، مردم ستون اصلی به‌شمار می‌آیند. نظامی که به مبنای مشارکت و حضور مردم شکل گرفته، بدون آنان پایدار نمی‌ماند، «بدون آرای مردم، بدون حضور مردم، هیچ‌م نظام اسلامی سر پا نمی‌شود و نمی‌ماند» (۱۳۷۸/۱/۴). تجربه تاریخی نیز همین حقیقت را نشان داده‌است: «ها از ابتدای انقلاب تاکنون هر کاری را که به مردم سپردیم آن کار پیش رفته است و هر کاری که به مسئولین سرده شده، پیش نرفته یا به‌کندی پیش رفته» (۱۳۹۳/۱/۲۹).

در همین چارچوب، دشمنی قدرت‌های معاصر با انقلاب اسلامی نیز امتداد همان دشمنی تاریخی با بعثت است: «آن که با انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی دشمن است، مثل همان دشمنان صدر اسلام، با بعثت اسلامی و با حرکت توحیدی دشمن است» (۱۳۹۸/۱/۱۴). از این منظر، تاریخ صحنه تقابل دائمی دو جریان است: «جریان بعثت» و «جریان جاهلیت.»

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های مردمی که مسئولیت تاریخی بعثت را بر عهده می‌گیرند «ایستادگی» است. تجربه صدر اسلام نشان می‌دهد که مقاومت در آغاز بعثت چگونه به استقامت اول امت تبدیل شد: «ایستادگی، ایستادگی می‌آفریند… ایستادگی اول بعثت، منجر می‌شود به استقامت عیب‌سه‌سال در شعب‌ای طلب… بعثت امت اسلامی این است» (۱۳۷۸/۵/۹). هر فرد مسلمان نیز سهمی در تحقق آن دارد: «هر انسان مسلمانی وظیفه دارد که بعثت نبوی را در زندگی شخصی خود و در دنیای خود تحقق ببخشد» (۱۳۶۸/۱۲/۴).

جامعه‌ای مبعوث می‌شود که بتواند در موقعیت‌های تاریخی خود حقیقت را تشخیص دهد و میان حق و باطل تمایز بگذارد. چنین جامعه‌ای از هیجان‌های زودگذر فراتر می‌رود و با آگاهی و مسئولیت وارد صحنه می‌شود. عنصر کلیدی در این بیداری «بصیرت» است؛ بصیرتی که امکان تشخیص درست در لحظه‌های پیچیده تاریخی را فراهم می‌کند و اجازه نمی‌دهد جامعه در دام تبلیغات، تحریف یا فتنه‌ها گرفتار شود. در این نگاه، حضور مردم در صحنه‌های حساس تاریخی صرفاً یک واکنش اجتماعی نیست، بلکه بخشی از سنت الهی در تاریخ است. هنگامی که جامعه به سطحی از آگاهی و مسئولیت می‌رسد، در بزنگاه‌های سرنوشت‌ساز خود به میدان می‌آید و مسیر تاریخ را تغییر می‌دهد. در همین معنا گفته شده است که اگر حادثه‌ای برای کشور رخ دهد، مردم بار دیگر برایش مقابله با آن برانگیخته خواهند شد: «پس‌ازاین هم اگر حادثه‌ای برای کشور به وجود بیاید، بدین‌حدهی متعال این مردم را برای مقابله با آن مبعوث خواهد کرد» (۱۴۰۳/۱/۱۲).

به کار رفتن تعبیر «مبعوث» درباره مردم، بیانگر جایگاهی فراتر از یک واکنش سیاسی است. همان‌گونه که پیامبران برای هدایت انسان‌ها مبعوث می‌شدند، در بزنگاه‌های تاریخی نیز مردم برای دفاع از حقیقت، حفظ جامعه و جلوگیری از انحراف به میدان می‌آیند. «وقتی که مردم وارد میدان می‌شوند و تصمیم می‌گیرند، آتش‌ها را خاموش می‌کنند، شعله‌ها را خاکستر می‌کنند… خدای متعال این مردم را مبعوث خواهد کرد برای مقابله با حوادث، و کار را مردم تمام خواهند کرد» (۱۴۰۳/۱/۱۲). در چنین نگاه‌ی، مردم صرفاً پیروز جریان‌های سیاسی نیستند، بلکه حاملان مسئولیت تاریخی جامعه‌اند. آنان زمانی که بیدار شوند و نسبت به سرنوشت جامعه خود احساس تکلیف کنند، به امّتی تبدیل می‌شوند که حضورش در صحنه تاریخ، معنواثر اند.

بیداری اجتماعی در نهایت به شکل‌گیری یک وجدان جمعی می‌انجامد؛ وجدانی که نسبت به سرنوشت جامعه حساس است و بی‌تفاوت نمی‌ماند. در چنین جامعه‌ای، سکوت در برابر ظلم یا انحراف امری عادی تلقی نمی‌شود و مردم احساس می‌کنند در مقابل آینده جامعه خود مسئولند. در ست در همین لحظه است که «مردم» به «امت» تبدیل می‌شود؛ امّتی که آگاه، مسئول و مبعوث است.

در این معنا، «مردمی که مبعوث می‌شوند» جامعه‌ای هستند که از حالت

انفعال عبور کرده، به مسئولیت تاریخی خود آگاه شده‌اند و در بزنگاه‌های

سرنوشت‌ساز با بصیرت و ایستادگی وارد میدان می‌شوند. بعثت پیامبر با

چنین مردمی به کمال می‌رسد؛ مردمی که تنها هدایت‌شونده نیستند،

بلکه خود حاملان هدایت و ادامه‌دهندگان راه انبیا در تاریخ هستند.